

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-08-23

Ärendenummer SMF-2024-00161

Handläggare

Johan Silfwerin

Telefon: 031-368 23 47

E-post: johan.silfwerin@stadsmiljo.goteborg.se

Fördelning av centrala medel för enkelt avhjälptra hinder 2024

Förslag till beslut

Stadsmiljönämnden godkänner förslag till fördelning av medel för enkelt avhjälptra hinder (EAH) 2024.

Sammanfattning

Plan- och bygglagen fastslår att publika lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde, ska alltid avhjälpas om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälptra.

Arbetet med enkelt avhjälptra hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns.

I budget för 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälptra hinder. Stadsmiljönämnden har fått i uppdrag att ansvara för fördelningen av dessa medel. Beslut om en första fördelning har fattats på stadsmiljönämndens sammanträde den 24 april 2024. Sammanlagt har 7 630 000 kr fördelas.

Stadsmiljöförvaltningen föreslår att återstående medel fördelas till äskande förvaltningar enligt nedan:

Stadsbyggnadsförvaltningen	897 000 kronor
Utbildningsförvaltningen	500 000 kronor
Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	811 000 kronor
Demokrati och medborgarservice	162 000 kronor
SUMMA	2 370 000 kronor

Bedömning ur ekonomisk dimension

De medel som avsatts bidrar till att enkelt avhjälptra hinder blir undanröjda och att besökaren får information om stadens publika lokalers och allmänna platser tillgänglighet. Medlen ökar möjligheterna för förvaltningarna att fokusera på arbetet med enkelt avhjälptra hinder. Att inte undanröja enkelt avhjälptra hinder kan innebära att staden anmäls, vitesföreläggs och krävs på högre kostnader än om hindren åtgärdats från början.

I budget för 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälptra hinder. Stadsmiljöförvaltningens förslag till fördelning innebär att inga medel kvarstår att fördela under 2024.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bedöms ha en positiv inverkan på människors möjlighet till delaktighet i staden. Göteborg ska vara en tillgänglig och användbar stad för alla. FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har blivit svensk lag och ligger till grund för den nya funktionshinderpolitiken. Arbetet med enkelt avhjälpna hinder bidrar till ett samhälle som är inkluderande och tillgängligt vilket skapar förutsättningar för delaktighet, självständighet, jämlikhet och jämställdhet. Undanröjande av enkelt avhjälpna hinder är en viktig strategi i stadens ”Program för full delaktighet”. Tillgänglighetsarbetet gynnar inte bara personer med funktionshinder utan även andra människor som av andra orsaker har svårt med exempelvis rörlighet, till exempel människor med barnvagnar, äldre eller tillfälligt skadade.

Bilagor

1. *Stadsbyggnadsförvaltningen Äskande kommuncentrala medel för EAH (äskande daterat 2024-05-23)*
2. *Utbildningsförvaltningen Äskande kommuncentrala medel för EAH (äskande daterat 2024-06-14)*
3. *Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen Äskande kommuncentrala medel för EAH (äskande daterat 2024-06-18)*
4. *Demokrati och medborgarservice Äskande kommuncentrala medel för EAH (äskande daterat 2024-06-20)*

Ärendet

Arbetet med enkelt avhjälpna hinder kräver resurser både för inventeringsarbetet och för att åtgärda de hinder som finns. Inför 2024 har kommunfullmäktige avsatt 10 miljoner kronor för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder och stadsmiljönämnden har tilldelats ansvaret för att fördela medlen.

Beskrivning av ärendet

Plan- och bygglagen fastslår att publika lokaler och allmänna platser ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Hinder mot tillgänglighet till eller användbarhet av lokaler (publika lokaler) dit allmänheten har tillträde ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Publika lokaler är lokaler, eller delar av lokaler, dit allmänheten har tillträde och kan vara både offentliga och privat ägda lokaler.

Ett hinder mot tillgänglighet eller användbarhet på en allmän plats ska alltid avhjälpas, om hindret med hänsyn till de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas. Allmänna platser kan exempelvis vara en gata, ett torg eller en park och är angiven som allmän plats i detaljplanen.

Boverkets definition av vad enkelt avhjälpna hinder kan vara är bland annat; mindre nivåskillnader, höga trösklar, tunga dörrar, dålig belysning, dålig ljudmiljö, bristande kontrastmarkeringar, bristande skyltning, avsaknad av ledstänger och bristande utformning av balansstöd.

Sedan början av 2000-talet bedrivs i staden ett arbete att inventera publika lokaler och delar av den allmänna platsmarken för att identifiera enkelt avhjälpna hinder, åtgärda dessa och informera allmänheten om tillgänglighetsnivån via tillgänglighetsdatabasen (TD). Efter utförd inventering tas åtgärdsrapporter fram (från TD). Undanröjandet av hinder kan därefter genomföras direkt eller planeras in i byggnadens ordinarie underhållsplan.

Förutsättningarna för inventering och undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder skiljer sig åt mellan lokaler och allmän platsmark. Tillgänglighetsdatabasen är i första hand ett verktyg för inventering av lokaler vilket gör att inventeringen av allmän platsmark i verktyget blir lite mer komplicerat. Vidareutveckling för att anpassa TD till allmän platsmark pågår. Även finansiering av undanröjandet skiljer sig åt. För lokalerna finansieras undanröjandet av EAH på samma sätt som för ordinarie underhåll medan det för allmän platsmark inte finns möjlighet att finansiera åtgärderna via hyresintäkter.

Fördelning av medel för enkelt avhjälpna hinder 2024

För 2024 finns 10 miljoner kronor i kommunfullmäktiges budget avsatta för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Stadsmiljönämnden tilldelades uppdraget att fördela medlen.

De kriterier som varit utgångspunkt för fördelning av medel är samma kriterier som användes av dåvarande fastighetsnämnden när fördelningen av kommuncentrala medel för enkelt avhjälpna hinder var deras uppdrag. Kriterier enligt nedan fastställdes på fastighetsnämnd den 3 februari 2020.

- Medlen kan finansiera undanröjandet av EAH på frekvent använd allmän platsmark där det ger störst effekt för stadens invånare och besökare.
- Medlen kan finansiera inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen.
- Medlen kan finansiera strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH.

En redovisning kring medlens användande ska rapporteras i respektive förvaltnings årsrapport för 2024. Medel som inte används under 2024 ska åter till kommunstyrelsen.

Ansökningsomgång 1

I januari informerades stadens byggnadsägande och markförvaltande förvaltningar samt stadsbyggnadsförvaltningen om möjligheten att ta del av de avsatta medlen för enkelt avhjälpna hinder. Förvaltningarna uppmanades att skicka sina äskanden till stadsmiljöförvaltningen. Möjlighet att äska medel uppmärksammades även av förvaltningen för funktionsstöd och socialförvaltningen Sydväst.

Generellt sett är de byggnadsägande och markförvaltande förvaltningarna samt bolagen i staden ansvariga för tillgängligheten på sina anläggningar. I det ansvaret ingår bland annat att undanröja enkelt avhjälpna hinder. Under ärendets beredning har förvaltningen gjort bedömningen att den som rättsligt råder över hindret är ansvarig för tillgängligheten. I de flesta fall är det byggnadens ägare, men det kan även vara en verksamhetsutövare som hyr en lokal. Denna bedömning stöds av Boverkets föreskrifter om enkelt avhjälpna hinder.

Beslut om fördelning av centrala medel för enkelt avhjälpna hinder fattades på stadsmiljönämndens sammanträde den 24 april 2024. Sammanlagt fördelades 7 630 000 till idrott- och föreningsförvaltningen, stadsmiljöförvaltningen, förvaltningen för funktionsstöd och socialförvaltningen Sydväst.

Efter ansökningsomgång 1 kvarstår 2 370 000 kr att fördela.

Ansökningsomgång 2

I maj informerades samtliga stadens förvaltningar om möjligheten att ta del av återstående medel för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder.

Fyra av stadens förvaltningar inkom med äskanden under ansökningsomgång 2, stadsbyggnadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och demokrati och medborgarservice. Inkomna äskanden redovisas nedan.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Äskande

Stadsbyggnadsförvaltningen ansöker om 1 000 000 kr för att effektivisera och kvalitetssäkra verktyg och rutiner för att få bättre framdrift i tillsynsärenden samt för att genomföra tillsynsbesök.

Bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningens har i sin roll som tillsynsmyndighet inget direkt ansvar för undanröjandet av enkelt avhjälpna hinder. Genom sin tillsyn har förvaltningen dock en påverkan på aktörer med ansvar för tillgängligheten till allmän platsmark och publika lokaler. Medel till förbättrad och utökad tillsyn bedöms därav leda till undanröjande av enkelt avhjälpna hinder såväl som till en minimerad uppkomst av nya hinder.

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att stadsbyggnadsförvaltningens äskande bör prioriteras lägre än äskanden som direkt uppfyller de kriterier som ställts upp för fördelandet av medlen och att stadsbyggnadsförvaltningen bör beviljas medel i den omfattning som därefter kvarstår att fördela, 897 000 kr.

Utbildningsförvaltningen

Äskande

Utbildningsförvaltningen ansöker om 500 000 kr för inventerings- och publiceringsarbete i tillgänglighetsdatabasen samt för strategiskt EAH-arbete och arbete som syftar till att utveckla rutiner och andra förbättringsarbeten för att minimera uppkomsten av nya EAH.

Bedömning

Tillgänglighetsdatabasen erbjuder information om olika platser fysiska tillgänglighet. Upprätthållande av databasens aktualitet bedöms i hög grad bidra till invånares och besökares fysiska tillgänglighet till publika lokaler. Även arbete med att minimera uppkomsten av nya hinder bedöms vara av stor vikt för tillgängligheten i staden. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att Utbildningsförvaltningen bör beviljas medel för ansökta åtgärder, 500 000 kr.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Ansökan

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen ansöker om 811 000 kr för undanröjande av enkelt avhjälpta hinder i antal av de lokaler som upprätthålls av förvaltningen.

Exempel på åtgärder är utförandet av ledstänger, utjämning av nivåskillnader, ljusanpassningar, installation av hörslingor och tillskapande av taktila skyltar.

Bedömning

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen åtgärdsförslag berörs i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpan av enkelt avhjälpta hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. Åtgärderna bedöms ha en direkt och stor påverkan på tillgängligheten till förvaltningens lokaler. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bör beviljas medel för ansökta åtgärder, 811 000 kr.

Demokrati och medborgarservice

Ansökan

Demokrati och medborgarservice ansöker om 205 500 kr för att tillgänglighetsanpassa Rengnbågshuset, Göteborgs Stads mötesplats för HBTQI-communityt.

Exempel på åtgärder är rivning av infodisk, montering av hyllor, universell utformning av skyltar, ljud- och ljuddämpandeåtgärder, fjärrstyrning av informationsskylt, installation av titthål samt tillskapandet av kontrastmarkeringar.

Bedömning

Fem av förvaltningens åtgärdsförslag berörs i Boverkets föreskrifter och allmänna råd om avhjälpan av enkelt avhjälpta hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser. Rivning av informationsdisk och montering av hyllor är exempel på anpassning av fast inredning. Även universell utformning av skyltar, tillskapande av kontrastmarkeringar samt ljud- och ljuddämpande åtgärder är exempel på åtgärder som förbättrar lokalers tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att demokrati och medborgarservice bör beviljas medel för dessa fem åtgärder.

Avsaknad av titthål i entrédörr samt avsaknad av fjärrstyrd informationsdisplay utgör däremot inte hinder så som det definieras av Boverket. Åtgärderna bedöms därav inte uppfylla de kriterier som ställts upp för fördelandet av medlen. Stadsmiljöförvaltningen bedömer att demokrati och medborgarservice inte bör beviljas medel för dessa två åtgärder.

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att demokrati och medborgarservice bör beviljas medel för fem av sju åtgärder, 162 000 kr.

Förslag till fördelning

Av inkomna äskanden föreslår stadsmiljöförvaltningen att de centralt avsatta medlen för enkelt avhjälpta hinder fördelas enligt nedanstående tabell.

Förvaltning	Äskade medel (kr)	Förslag till beslut (kr)
Stadsbyggnadsförvaltningen	1 000 000	897 000
Utbildningsförvaltningen	500 000	500 000
Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen	811 000	811 000
Demokrati och medborgarservice	205 500	162 000
Summa	2 516 500	2 370 000

Tabell 1 - Sammanfattning äskade medel och förslag till fördelning av medel för 2024. Ansökningsomgång 2.

Förvaltningens bedömning

Stadsmiljöförvaltningen bedömer att förslaget till fördelning av medel möjliggör att inventering och undanröjande av enkelt avhjälpa hinder i stadens publika lokaler och på allmän platsmark kan utföras.

Stadsmiljöförvaltningen föreslår att stadsmiljönämnden godkänner förslag till fördelning av centrala medel för enkelt avhjälpta hinder 2024.

Mikael Hagberg

Tf. avdelningschef,

Avdelning Planering och investering

Anders Ramsby

Förvaltningsdirektör,

Stadsmiljöförvaltningen